

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	15 Ionawr 2013
Aelodau Arwain:	Y Cyngorydd Hugh Evans, Arweinydd y Cabinet ar gyfer Datblygu Economaidd, y Cyngorydd Huw Jones, Arweinydd y Cabinet ar gyfer Twristiaeth, Hamdden ac Ieuencid (gan gynnwys Datblygu Gwledig)
Awdur yr Adroddiad:	Rebecca Maxwell, Cyfarwyddwr Corfforaethol: Uchelgais Economaidd a Chymunedol
Teitl:	Cyflenwi Cynlluniau Tref ac Ardal Sir Ddinbych

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Yn ystod 2011/12, cynhaliodd Cyngor Sir Ddinbych ymgynghoriadau i lunio Cynlluniau Tref i saith prif dref y Sir, ac eithrio'r Rhyl. Cynhaliwyd ymarfer tebyg yn y Rhyl i ddatblygu Cynllun Cyflenwi'r Rhyl yn Symud Ymlaen. Cymeradwywyd y Cynlluniau Tref gan y Cabinet rhwng mis Rhagfyr 2011 a mis Mawrth 2012 ac, yn sgil hynny, nodwyd anghenion a blaenoriaethau cymunedol ar gyfer pob prif anheddiad. Fodd bynnag, nid ydynt eto wedi mynd i'r afael ag anghenion a blaenoriaethau cymunedau llai o faint a mwy gwledig. Yn yr adroddiad hwn, nodir y trefniadau sydd bellach ar waith i ehangu'r Cynlluniau Tref yn Gynlluniau Ardal ehangach, cadarnheir y cyllid a ddyrannwyd i weithredu blaenoriaethau'r Cynlluniau a gwneir dyraniadau cychwynnol o'r cyllid hwnnw.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Cadarnhau'r broses ar gyfer cyfnerthu ac ehangu'r Cynlluniau Tref yn Gynlluniau Ardal ehangach sydd hefyd yn mynd i'r afael ag anghenion a blaenoriaethau cymunedau llai o faint a mwy gwledig, a chynnig dyraniad cychwynnol o gyllid i'r blaenoriaethau a nodwyd hyd yma.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- a) Nodi'r trefniadau a sefydlwyd i gyfnerthu Cynlluniau Tref a'u hehangu'n Gynlluniau Ardal ehangach, h.y. Hyrwyddwyr Cynllun Tref, y Grŵp Cydlynu Cynllun Tref a'r cymorth swyddog cysylltiedig.
- b) Cadarnhau bod y cyllid sydd ar gael i weithredu'r blaenoriaethau yn y Cynlluniau Tref a'r Cynlluniau Ardal ehangach yn dod o'r ffynonellau canlynol:
 - Cyllid blaenoriaeth gorfforaethol ar gyfer 'Gwella'r economi leol'
 - Cyllideb refeniw cyllid cymunedol

- Dyrannu cyfalaf arian cyfatebol a chyfalaf cymunedol
- c) Cymeradwyo'r argymhellion gan y Grŵp Cydlynu Cynlluniau Tref o ran dyraniad cychwynnol o gyllid yn 2012/13 a 2013/14.

4. Manylion yr adroddiad

Cefndir

- 4.1 Yn ystod 2011/12, cynhaliodd y Cyngor ymarfer mawr i lunio Cynlluniau Tref i saith prif dref y Sir, ac eithrio'r Rhyl, er mwyn nodi anghenion a blaenoriaethau cymunedol. Cynhaliwyd ymarfer tebyg yn y Rhyl i ddatblygu Cynllun Cyflenwi'r Rhyl yn Symud Ymlaen. Cymeradwywyd y Cynlluniau Tref ar gyfer Corwen, Dinbych, Llangollen, Prestatyn, Rhuddlan, Rhuthun a Llanelwy gan y Cabinet rhwng mis Rhagfyr 2011 a mis Mawrth 2012.
- 4.2 Nodwyd prosiectau a mentrau yn y saith Cynllun Tref i gyd ac fe'u blaenoriaethwyd ar gyfer gweithredu dros oes 5 mlynedd y Cynlluniau. Mae prosiectau sy'n codi o'r Cynlluniau Tref yn perthyn i dri chategori eang:
- a) Y rheini y gellir eu cyflenwi y tu mewn i'r cyllidebau gwasanaeth presennol
 - b) Y rheini y gellir eu cyflenwi'n gyfan gwbl neu'n rhannol gan ddefnyddio cyllid allanol, gan gynnwys cyllid grant, ac
 - c) Y rheini na fyddant yn digwydd ond mewn ffrâm amser rhesymol gan ddefnyddio'r cyllid o gyllideb blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor.
- 4.3 Mae adolygiad dilynol yn y Rhyl wrthi'n mireinio ac yn blaenoriaethu prosiectau unigol yng Nghynllun Cyflenwi cyffredinol y Rhyl yn Symud Ymlaen.
- 4.4 Nid yw'r gwaith hyd yma wedi mynd i'r afael ag anghenion a blaenoriaethau cymunedau llai o faint a mwy gwledig eto. Mae gofyn gwaith pellach i nodi ac ymgorffori'r anghenion hynny yn y broses gosod blaenoriaethau a chyllido. Yn unol â'r dull a ddefnyddiwyd ar gyfer y Cynlluniau Tref, argymhellir bod dull mwy strategol yn cael ei ddefnyddio bellach i sicrhau gwerth gorau wrth ddyrannu cyllid i flaenoriaethau cymunedol.

Datblygu a Gweithredu Cynlluniau Tref

- 4.5 Er mwyn cynorthwyo i weithredu'r Cynlluniau Tref, gofynnodd yr Arweinydd i Grwpiau Ardal Aelod (MAG) enwebu Aelodau Arwain ar gyfer pob un o'r Cynlluniau Tref. Mae'r Aelodau Arwain (Hyrwyddwyr Cynlluniau Tref) yn cyfarfod yn y Grŵp Cydlynu Cynlluniau Tref, a gefnogir gan y Rheolwr Adfywio Strategol, y Pennaeth Tai a Datblygu Cymunedol a'r Cyfarwyddwr Corfforaethol ar gyfer Uchelgais Economaidd a Chymunedol. Dyma'r Hyrwyddwyr Cynlluniau Tref:

- Corwen – y Cyng. Huw Jones
- Dinbych – y Cyng. Gwyneth Kensler
- Llangollen – y Cyng. Stuart Davies
- Prestatyn – y Cyng. James Davies
- Rhuddlan – y Cyng. Arwel Roberts
- Rhuthun – y Cyng. Huw Hilditch Roberts
- Llanelwy – y Cyng. Bill Cowie

Y Cyng. Joan Butterfield sy'n cynrychioli'r Rhyl ar y Grŵp.

- 4.6 Arweinydd y Cabinet ar gyfer Datblygu Economaidd sy'n cadw'r cyfrifoldeb cyffredinol am ddatblygu a chyflenwi'r Cynlluniau Tref ac Ardal. Mae'r Hyrwyddwyr Cynlluniau Tref ac Ardal yn cefnogi hyn i sicrhau eu bod yn cael eu cyflenwi ar lefel leol. Rôl yr Hyrwyddwyr yw gweithio gyda'u Grŵp Ardal Aelod Lleol i fynd ymlaen â chyflenwi blaenoriaethau'r Cynllun Tref a'r Cynllun Ardal sy'n dod i'r amlwg, hwyluso cyfathrebu effeithiol yn y Grŵp Ardal Aelod a chyfathrebu effeithiol â rhanddeiliaid perthnasol eraill cymunedau a threfi lleol, a sicrhau bod yr holl flaenoriaethau Tref perthnasol a'r blaenoriaethau cymunedol cysylltiedig yn cael eu crisialu yn y Cynlluniau Ardal a ddaw i'r amlwg.
- 4.7 Cefnogir yr Hyrwyddwyr Cynlluniau Tref gan swyddog a ddyrannir o'r Tîm Adfywio Strategol; rôl y swyddog hwn yw bod yn rhyngwyneb rhwng yr Hyrwyddwr a gwasanaethau'r Cyngor, a chefnogi'r Hyrwyddwr i sicrhau'r cyflenwi ac i fonitro, adolygu a datblygu'r Cynlluniau Tref ac Ardal. Mae disgrifiad o bob rôl ynghlwm yn Atodiad 1 er gwybodaeth.
- 4.8 Bu dwy o drafodaethau cynnar y Grŵp Cydlynu Cynlluniau Tref yn seiliedig ar y canlynol:

a) Datblygu'r Cynlluniau Tref yn Gynlluniau Ardal ehangach

Cydnabu'r Grŵp Cydlynu Cynlluniau Tref fod Cynlluniau Tref yn fan cychwyn da. Maent yn caniatáu i flaenoriaethau cymunedol lleol gael eu nodi ochr yn ochr ag amcanion strategol y Cyngor ac maent yn cefnogi camau sy'n bwysig i breswylwyr ar lefel leol. Cydnabu'r Grŵp hefyd fod angen mwy o waith i nodi ac ymgorffori anghenion a blaenoriaethau o gymunedau cysylltiedig yn y cylch.

Mae tystiolaeth yn awgrymu bod dinasoedd yn ganolfannau pwysig ac yn sbardunau economaidd i'r rhanbarthau o'u hamgylch. Yn yr un modd, mae trefi'n adnoddau pwysig i'r cymunedau o'u cwmpas, a dylai Cynlluniau Tref ddatblygu i adlewyrchu hyn. O ganlyniad, drwy Grwpiau Ardal Aelod, mae trafodaethau wedi dechrau crisialu anghenion a blaenoriaethau cymunedau llai o faint a mwy gwledig.

Gofynnwyd i Aelodau Lleol nodi materion cychwynnol a blaenoriaethau i'w trafod drwy'r Grwpiau Ardal Aelod. Bydd Cynlluniau Tref yn cael eu troi wedyn yn Gynlluniau Ardal ehangach sy'n canolbwyntio ar y Trefi a'u cymunedau cysylltiedig gwledig a llai o faint. Bydd proses ymgynghori'n cael ei mabwysiadu a fydd yn debyg i'r broses ar gyfer y Cynlluniau Tref gwreiddiol. Bydd Grwpiau Ardal Aelod yn adolygu ac yn argymhell Cynlluniau Ardal i'w mabwysiadu'n ffurfiol.

Bydd gan Gynlluniau Ardal dair adran fras – sef un yn nodi'r weledigaeth a'r blaenoriaethau i bob Tref, ail un yn nodi sut mae cymunedau llai o faint a mwy gwledig yn gysylltiedig â'r Dref, a thrydedd un yn nodi unrhyw anghenion neu flaenoriaethau penodol i'r cymunedau llai o faint a mwy gwledig.

Y Grwpiau Ardal Aelod a fydd yn sicrhau bod y Cynlluniau Ardal, wrth iddynt gael eu datblygu, yn adlewyrchu'n briodol anghenion a blaenoriaethau'r holl gymunedau sy'n cael sylw yn y Cynllun, gan gynnwys cymunedau llai o faint a mwy gwledig. Hefyd, bydd Arweinydd y Cabinet ar gyfer Datblygu Gwledig yn gweithredu fel Hyrwyddwr Gwledig yn y broses,

gan sicrhau bod Cynlluniau Ardal yn ymgorffori blaenoriaethau gwledig a chan sicrhau bod ymgynghori llawn a phriodol wedi digwydd.

b) Cyllid ar gyfer y blaenoriaethau Tref ac Ardal sy'n dod i'r amlwg

Mae'r Cyngor yn flaenrol wedi cefnogi prosiectau y nodwyd eu bod yn flaenoriaethau i gymunedau lleol mewn ffyrdd gwahanol drwy amrywiaeth o wahanol ddulliau cynllun grant. Yn aml, roedd y rhain yn gymhleth ac yn llafurus i'w gweinyddu. Nid oedd bob amser yn bosibl mesur budd lleol neu strategol y dyraniadau a wnaethpwyd.

Wrth fabwysiadu'r dull Cynlluniau Tref, o 2012/13 nododd y Cyngor gyllideb flynyddol o £175k i gefnogi'r broses o roi'r blaenoriaethau a ddaw i'r amlwg ar waith. Yn flaenrol, roedd y Cyngor hefyd yn dyrannu £100k o gyllideb refeniw a £480k o gyllideb cyfalaf er mwyn cyllido prosiectau lleol a chymunedol. Cynigir cyfuno'r rhain yn un ffynhonnell o gyllid ar gyfer blaenoriaethau Cynllun Tref ac Ardal.

Ar gyfer 2012/13 a 2013/14 **gyda'i gilydd** mae hyn yn darparu cronfa gyllid o £1.275M, gan ystyried tanwariant a ddygwyd ymlaen o 2011/12.

Mae Hyrwyddwyr Cynlluniau Tref wedi gweithio gyda Grwpiau Ardal Aelod a'u swyddog cymorth a ddyrannwyd i nodi blaenoriaethau i gyllid o'r Cynlluniau Tref presennol. Ynghlwm yn Atodiad 2 mae dyraniad cychwynnol o gyllid ar gyfer blaenoriaethau cynnar.

Efallai bydd angen cyllid mwy sylweddol ar rai prosiectau nag sy'n bosibl o'r gronfa blaenoriaeth gorfforaethol a nodwyd uchod, gan gynnwys prosiectau mwy o faint yn rhaglen y Rhyl yn Symud Ymlaen. Bydd unrhyw brosiectau felly'n cael eu hystyried gan y Grŵp Buddsoddi Strategol, gan wneud argymhellion ar gyfer cymeradwyo i'r Cabinet/Cyngor yn unol â'r trefniadau llywodraethu.

Gan ei bod yn ddyddiau cynnar o hyd ar y gwaith i nodi blaenoriaethau ar gyfer cymunedau llai o faint a mwy gwledig, ac i gadarnhau blaenoriaethau a ffynonellau cyllid posibl i brosiectau yn y Rhyl, ni fwriedir dyrannu'r cyllid llawn sydd ar gael ar hyn o bryd. Mae Atodiad 2 yn cynnwys cynigion ar gyfer tua £600,000 o'r gronfa gyllid 2 flynedd. Cedwir y gweddill yn ôl nes bod y Cynlluniau Ardal ehangach wedi'u cwblhau i sicrhau bod cyllid ar gael o hyd ar gyfer unrhyw flaenoriaethau ychwanegol a allai ddod i'r amlwg.

- 4.9 O ran llywodraethu, trafododd y Grŵp Cydlynu Cynlluniau Tref hefyd y broses ar gyfer adolygu a newid Cynlluniau Tref ac Ardal wrth iddynt ddatblygu. Cytunodd y Grŵp y dylai'r Cynlluniau fod yn ddogfennau byw, sy'n gallu addasu i anghenion a gofynion sy'n newid. Mae Atodiad 3 yn nodi'r broses a argymhellir gan y Grŵp. Bydd cynnydd yn cael ei fonitro'n rheolaidd drwy Grwpiau Ardal Aelod a'r Grŵp Cydlynu Cynlluniau Tref, a bydd yn cael ei gynnwys mewn adroddiadau perfformiad i Bwyllgorau Craffu/y Cyngor ar flaenoriaethau corfforaethol y Cyngor.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Mae'r Cynllun Corfforaethol yn nodi bod cymunedau a threfi bywiog sy'n economaidd weithgar yn gydrannau hanfodol o economi leol gref. Bydd dyrannu cyllid Cyngor Sir i Gynlluniau Tref ac Ardal a phrosiectau'r Rhyl yn Symud Ymlaen yn cefnogi'r broses o weithredu'r flaenoriaeth gorfforaethol, Gwella'r Economi Leol, a bydd hefyd yn cynorthwyo'r Cyngor i fodloni ei uchelgais o fod yn Agosach at y Gymuned.

6. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Ar gyfer 2012/13 a 2013/14, cynigir bod blaenoriaethau Cynlluniau Tref ac Ardal yn cael eu cyllido o linell gyllideb sy'n cwmpasu nifer o wahanol ddyraniadau presennol fel a ganlyn:

Cyllideb refeniw o £175,000 y flwyddyn at flaenoriaeth gorfforaethol 'gwella'r economi leol' ar gyfer 2012/13 a 2013/14	£350,000
Cyllideb refeniw o £100,000 y flwyddyn ar gyfer prosiectau cymunedol yn 2012/13 a 2013/14	£200,000
Dyraniad cyfalaf at brosiectau cyfalaf cymunedol ac arian cyfatebol ar gyfer 2012/13	£480,000
Dwyn ymlaen tanwariant o 2011/12	£245,000
	£1,275,000

- 6.2 Nid oes penderfyniadau ar raglen cyfalaf 2013/14 wedi'u gwneud eto. Ni thybiwyd ail ddyraniad o £480k o gyfalaf felly ar hyn o bryd.
- 6.3 Bwriedir y bydd prosiectau'r Rhyl yn Symud Ymlaen yn cael eu hariannu'n bennaf naill ai o'r £175k o ddyraniad corfforaethol ar gyfer Adfywio a wnaethpwyd yn 2011/12, neu ar gyfer prosiectau ar raddfa fwy, drwy gynigion penodol a ystyrir gan y Grŵp Buddsoddi Strategol am benderfyniad gan y Cabinet. Fodd bynnag, efallai bydd rhywfaint yn ofynnol o ddyraniad cyllid y Cynlluniau Tref ac Ardal a amlinellwyd uchod. Bydd rhagor o fanylion hyn ar gael ar ôl cwblhau blaenoriaethu prosiectau yn rhaglen y Rhyl yn Symud Ymlaen.

7. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal, ac a gynhaliwyd Sgriniad Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb?

Mae'r Grŵp Cydlynu Cynlluniau Tref wedi trafod y cynigion a amlinellwyd yn yr adroddiad hwn. Roedd y Cynlluniau Tref blaenorol yn destun ymgynghori helaeth a disgwyliar yr un fath wrth i'r Cynlluniau Ardal ehangach gael eu datblygu.

8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'r Cynlluniau Tref yn rhan bwysig o strategaeth y Cyngor ar gyfer agosáu at y gymuned a dylid eu hariannu'n briodol. Mae'r papur hwn yn cynnwys ffordd resymol o ddyrannu'r cyllid sydd ar gael.

9. Pa risgiau sydd, ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Dyma'r risgiau sy'n gysylltiedig â rhoi'r Cynlluniau Tref ar waith:

- Methu ag ariannu blaenoriaethau a nodwyd
- Gwariant heb ei gydlynu ar brosiectau, heb fawr o fudd lleol neu strategol, neu gyda budd lleol neu strategol aneglur
- Methu â mynd i'r afael ag anghenion a blaenoriaethau cymunedau llai o faint a mwy gwledig

Caiff y risgiau hyn sylw drwy'r broses a amlinellir yn yr adroddiad hwn.

Mae'r blaenoriaethau Cynlluniau Tref wedi'u hadolygu a'u hailgadarnhau gan Hyrwyddwyr Cynlluniau Tref a Grwpiau Ardal Aelod. Gofynnwyd i Aelodau sy'n cynrychioli cymunedau llai o faint a mwy gwledig ddechrau nodi anghenion a blaenoriaethau i'w hardaloedd fel y cam cyntaf i ehangu'r Cynlluniau Tref yn Gynlluniau Ardal ehangach. Nodwyd cyllid ac mae proses o flaenoriaethu ar waith i ddyrannu cyllid i brosiectau penodol yn 2012/13 a 2013/14. Bydd cyllid yn cael ei reoli ar draws y ddwy flwyddyn ariannol er mwyn rhoi amser i flaenoriaethau o gymunedau llai o faint a mwy gwledig ddod i'r amlwg.

Lleihawyd y risg o beidio â chymryd y camau a nodwyd i'w cwblhau ym mlynnyddoedd cynnar y Cynlluniau Tref drwy greu rolau Hyrwyddwyr Cynllun Tref ac Ardal i fynd ymlaen â chyflenwi'r blaenoriaethau a nodwyd yn y Cynlluniau Tref ac Ardal perthnasol a thrwy ddyrannu cyllidebau er mwyn ariannu camau â blaenoriaeth na ellid eu cyflenwi fel arall drwy gyllidebau gwasanaeth presennol.

10. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae Adran 2 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 yn rhoi'r pŵer i'r Cyngor wneud unrhyw beth yr ystyria ei fod yn debygol o hyrwyddo neu wella lles economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol yr ardal.